

Sygn. akt V CZ 88/06

POSTANOWIENIE

Dnia 17 listopada 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Dariusz Zawistowski (przewodniczący)

SSN Maria Grzelka

SSN Kazimierz Zawada (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa „F.” S.A.

przeciwko K.B.

o uznanie czynności za bezskuteczną,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 17 listopada 2006 r.,

zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Okręgowego w C.

z dnia 10 sierpnia 2006 r., sygn. akt [...],

uchyla zaskarżone postanowienie.

Uzasadnienie

Pozwana reprezentowana przez adwokata złożyła apelację od wyroku Sądu Rejonowego z dnia 7 kwietnia 2006 r. z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych w całości. Postanowieniem z dnia 7 czerwca Sąd Rejonowy zwolnił pozwaną od opłat sądowych. Odpis postanowienia o zwolnieniu został doręczony pełnomocnikowi pozwanej 8 czerwca 2006 r., a 13 czerwca 2006 r. doręczono mu wezwanie do uiszczenia w terminie tygodniowym opłaty podstawowej od apelacji w wysokości 30 zł pod rygorem odrzucenia apelacji. W dniu 20 czerwca 2006 r., a więc jeszcze w zakreślonym w wezwaniu terminie, pełnomocnik pozwanej uiszczył żadaną opłatę. Mimo to Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2006 r. odrzucił apelację pozwanej jako nieopłaconą w terminie. W uzasadnieniu wyjaśnił, że w związku z tym, iż pozwana była reprezentowana przez adwokata, a sąd zgodnie z art. 130² § 3 k.p.c. odrzuca wniesione przez adwokata nieopłacone środki odwoławcze podlegające opłacie stałej, którą jest, między innymi, opłata podstawowa należna według art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398 ze zm. – dalej: „u.k.s.c.”) od strony zwolnionej od kosztów sądowych, obowiązek opłacenia opłatą podstawową apelacji pozwanej powstał już w dniu 8 czerwca 2006 r., w chwili doręczenia pełnomocnikowi pozwanej odpisu postanowienia z dnia 7 czerwca 2006 r. Opłata ta powinna więc być wniesiona natychmiast po powstaniu obowiązku jej uiszczenia, a adwokat pozwanej wniósł ją dopiero 20 czerwca 2006 r.

W zażaleniu pozwana zakwestionowała zasadność odrzucenia apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z brzmienia art. 14 ust. 2 u.k.s.c. wynika, że przewidziany w tym przepisie obowiązek pobrania opłaty podstawowej obejmuje wymienione w art. 3 ust. 2 u.k.s.c. pisma składane przez osoby już zwolnione od kosztów sądowych, nie rozciąga się natomiast na wymienione w art. 3 ust. 2 u.k.s.c. pisma składane przez

osoby wnoszące dopiero w tych pismach o zwolnienie od kosztów sądowych (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2006 r., III CZP 75/06, jeszcze niepublikowanej).

Zgodnie z art. 100 ust. 2 u.k.s.c., osoby całkowicie zwolnione przez sąd od kosztów sądowych stają się zobowiązane do uiszczenia opłaty podstawowej dopiero po przyznaniu im zwolnienia.

Opłata podstawowa, do której uiszczenia obowiązana jest strona całkowicie zwolniona przez sąd od kosztów sądowych, jest niewątpliwie opłatą w wysokości stałej w rozumieniu art. 130² § 3 k.p.c. (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 października 2006 r., III CZP 75/06). Stąd jednak nie wynika, że gdy zwolniona strona jest reprezentowana przez adwokata (lub innego profesjonalnego pełnomocnika) opłata podstawowa powinna być uiszczona – tak jak przyjął Sąd Okręgowy – bez wzywania do jej zapłaty, natychmiast po doręczeniu postanowienia o zwolnieniu, jeżeli zaś jej uiszczenie w tym czasie nie nastąpi, nieopłacony środek odwoławczy podlega odrzuceniu.

Podczas obowiązywania art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2002 r. nr 9, poz. 88 ze zm.), którego odpowiednikiem jest art. 130² § 1 i 3 k.p.c., ukształtował się pogląd, że sankcję odrzucenia bez wezwania do uiszczenia opłaty wyłącza wniesienie przez adwokata środka odwoławczego podlegającego opłacie w wysokości stałej z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych. Według tego poglądu, sankcja ta nie odżywała nawet w razie całkowitej odmowy zwolnienia. Również w takim przypadku, zgodnie z ogólną regułą wyrażoną w art. 16 wymienionej wyżej ustawy - znajdującą obecnie wyraz w art. 130 oraz, między innymi, art. 370 k.p.c. - powinno było nastąpić wezwanie do uiszczenia należnej opłaty w wysokości stałej w określonym terminie pod wskazanym rygorem. Pogląd ten wobec zasadniczej zgodności powołanych wyżej obecnych i dawnych regulacji pozostaje w pełni aktualny także na tle obowiązującego stanu prawnego (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006 r., I CZ 81/06, jeszcze nie publikowanej).

Nie ma powodów, aby odmiennie traktować obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej od danego pisma, powstający, w świetle obecnego stanu prawnego, w razie całkowitego zwolnienia strony przez sąd od kosztów sądowych na skutek wniosku zawartego w tym piśmie. Racje leżące u podstaw poglądu, nakazującego wezwać stronę reprezentowaną przez adwokata do uiszczenia w określonym terminie należnej od wniesionego pisma opłaty w wysokości stałej w razie całkowitej odmowy uwzględnienia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, są w takim samym stopniu aktualne w przypadkach, w których strona reprezentowana przez adwokata stała się zobowiązana do wniesienia, mającej ustaloną wysokość, opłaty podstawowej w wyniku całkowitego zwolnienia przez sąd od kosztów sądowych. Również zatem w tych przypadkach należy wezwać stronę zwolnioną, reprezentowaną przez adwokata, do uiszczenia opłaty podstawowej w terminie tygodniowym od doręczenia wezwania. W konsekwencji, odrzucenie apelacji, której dotyczyło wezwanie, może nastąpić dopiero po bezskutecznym upływie powyższego terminu.

Rozwiązanie, za którym opowiedział się Sąd Okręgowy, ze względu na brak w nim ścisłego określenia terminu, do którego strona reprezentowana przez adwokata powinna uiścić opłatę podstawową, wprowadzałoby nie dającą się zaakceptować niepewność rozstrzygnięć.

Mając powyższe na względzie, należało orzec jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).